

Wrocław, dnia 10 .01. 2021 r.

Prof.zw. dr hab. Maciej Szostak

Katedra Kryminologii i Nauk o Bezpieczeństwie

Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii

Uniwersytet Wrocławski

Recenzja dysertacji doktorskiej Pana mgra Kamila Samiczaka pt.: Zabójstwo, samobójstwo, nieszczęśliwy wypadek, a użycie broni palnej- aspekty kryminalistyczne przygotowanej pod naukową opieką

Pana Prof. zw. dra hab. Tadeusza Widły

I.

Wybór tematu dysertacji doktorskiej.

Wybór tematów zaproponowanych przez Doktorantów ubiegających się o uzyskania stopnia naukowego doktora w zakresie kryminalistyki (w niemal każdej dysertacji) z pewnością stanowi kluczowy element ich naukowo-badawczych pasji, stanowiąc o zakresie ich teoriopoznawczych i metodologicznych proweniencji. Nie inaczej przedstawia się sytuacja w odniesieniu do przedłożonej mi do oceny dysertacji doktorskiej Pana Kamila Samiczaka pt.: „*Zabójstwo, samobójstwo, nieszczęśliwy wypadek, a użycie broni palnej- aspekty kryminalistyczne*”.

Z reguły wybór zagadnienia problemowego objętego opracowaniem na stopień naukowy doktora posiada zasadnicze dwa kierunki : 1/ poszukiwanie nowych przestrzeni: niezbadanych, nieopisanych oraz próbę uchwycenia nowych

obszarów badań naukowych, ich nazwania oraz sklasyfikowania - czyli jest to charakter kognitywistyczny pracy naukowej, teoriopoznawczo nowy, najczęściej narażający się na krytykę i błędy metodologiczne, które niemal zawsze wychodzą w trakcie „eksploracji” nowych – nieznanymi obszarów badawczych lub 2/charakter metodologiczno-analityczny, raczej nie sięgający epistemologicznie „w głąb” nieznanymi -nieopisanych zjawisk społecznych, a w przypadku nauki kryminalistyki karno-prawnie relewantnych lecz w zamian poddających „dogłębnej” weryfikacji metodyczno-analitycznej stan badań danej dziedziny wiedzy (w tym wypadku nauki kryminalistyki) nad zakreślonymi przedmiotowo przez tytuł desertacji celami badawczymi.

Wydaje się, iż w przypadku recenzowanej pracy doktorskiej jej Autor dokonał świadomego wyboru drugiej opcji ww. możliwości wskazując na: zabójstwo, samobójstwo, nieszczęśliwy wypadek w kontekście użycia broni palnej z perspektywy wybranych aspektów badań nauki kryminalistyki w zakresie realizacji jej podstawowych zadań i funkcji wykrywczych i dowodowych i tak też, *expressis verbis* sformułował cel swojej dysertacji:

„Celem niniejszej rozprawy doktorskiej było ustalenie zakresu, w jakim wykorzystywane są materiały zgromadzone w czasie prowadzenia czynności procesowych w sprawach o zabójstwo, samobójstwo, nieszczęśliwy wypadek przy użyciu broni palnej pojawiające się w charakterze dowodu w postępowaniu przygotowawczym i jurysdykcyjnym. Podjęto próbę oceny rzetelności materiałów dowodowych zgromadzonych w postępowaniu karnym przez uprawnione organy procesowe, przedmiotem badań były także sposoby procesowego wykorzystania tych materiałów. Przystudiowano opinie biegłych sądowych, protokoły z oględzin, szkice kryminalistyczne, dokumentacje fotograficzne i inne, mające bezpośredni wpływ na decyzje końcowe zarówno w postępowaniu przygotowawczym, jak i sądowym” Str.10-11.

Moja ocena zatem wyboru drugiej opcji dokonanej przez Doktoranta związana być musi z oceną merytorycznej zawartości treści, jej metodycznej konstrukcji oraz metodologicznej poprawności rozważań pracy.

II.

Ocena zawartości merytorycznej dysertacji .

Recenzowana dysertacja doktorska to sui generis sprawne , rzetelne i użyteczne kompendium wiedzy w ujęciu kryminalistyki , prawa karnego materialnego i procesowego z elementami nauk policyjnych dotyczące tzw. śmierci gwałtownej, która nastąpiła na skutek działania urazów, w omawianym zakresie w odniesieniu do nieszczęśliwego wypadku, zabójstwa, samobójstwa. W ww. zakresie badawczym Autor dokonał bardzo sprawnego metodycznego przeglądu -weryfikacji taktycznych i technicznych czynności kryminalistyczno-procesowych przeprowadzanych przez organy ścigania, a następnie Prokuraturę i Sąd. Praca w zasadzie, (choć explicite nie została formalnie podzielona w spisie treści) składa się z dwóch części: teoretycznej -karnistyczno (materialno-procesowo) -kryminalistycznej oraz empirycznej odnoszącej się do omawianej teoretycznej problematyki. Część empiryczna (bardzo rzetelnie przygotowana !) stała się dla Autora podstawą do sformułowania postulatów de lege lata i de lege ferenda, odnoszących się do błędów popełnianych w zakresie przeprowadzanych czynności kryminalistycznych w toku postępowań przygotowawczych przez śledczych, jak i biegłych sądowych, w odniesieniu m.in. do takich czynności jak: zabezpieczanie i ujawnianie śladów, szkice kryminalistyczne, dokumentacja fotograficzna, błędy protokolarne, błędy proceduralne, błędy rozumowania z dokumentacji kryminalistycznej i innych.

W rozdziale I-szym Autor scharakteryzował : *Pojęcie zabójstwa, samobójstwa oraz nieszczęśliwego wypadku* ze stanowiska prawnokarno-materialnego tj.: art.:148, 149, 150 k.k. oraz z art.151; 190a; 207 k.k. , a także status samobójstwa

w polskim prawie karnym, jako skutku przestępstwa z art. 151, 190,207 k.k., a także pojęcia nieszczęśliwego wypadku w polskim prawie karnym stypizowanego w art.155k.k.,art.220k.k.art.160k.k. oraz problemu „ specjalnego użycia broni” na gruncie ustawy z dnia 10 czerwca 2016r. o działaniach antyterrorystycznych.

W rozdziale II-gim pt.: *Broń palna* -Autor dokonał omówienia następujących zagadnień: pojęcia broni palnej w rozumieniu ustawy z dnia 21 maja 1999r. o broni i amunicji; klasyfikacji broni palnej; pojęcia i rodzajów amunicji; śladów użycia broni palnej; śladów pozostawionych na broni palnej, śladów występujących na elementach naboju, identyfikacji broni na podstawie wystrzelonego pocisku, identyfikacji broni na podstawie łuski, znaczenia śladów kryminalistycznych pozostawionych przez broń palną w procesie wyjaśniania okoliczności zdarzenia.

Rozdział III-ci, to o mówienie *Najistotniejszych czynności procesowych w sprawach o zabójstwo, samobójstwo, nieszczęśliwy wypadek przy użyciu broni palnej*- w zakresie którego przedstawiono następujące zagadnienia: kryminalistyczne badania miejsca zdarzenia, zabezpieczenie miejsca zdarzenia do chwili oględzin, opinie biegłych sądowych, decyzje wydane przez organy procesowe w trakcie postępowania karnego, decyzje kończące postępowanie przygotowawcze, decyzje kończące postępowanie sądowe.

Rozdział IV-ty, to *Problematyka rozróżnienia pomiędzy zabójstwem, samobójstwem, a nieszczęśliwym wypadkiem przy użyciu broni palnej* , w którym omówiono znaczenie czynności wykonywanych na miejscu ujawnienia zwłok, nadzór nad pełnionymi czynnościami na miejscu zdarzenia, udział medyka sądowego i biegłego z zakresu medycyny sądowej w oględzinach, rzetelność dokumentowania czynności oględzinowych na miejscu znalezienia zwłok, sposób dokumentowania czynności z oględzin, wartość dowodowa czynności oględzin.

Rozdział V-ty, to omówienie *Roli opinii biegłego w rozróżnieniu pomiędzy zabójstwem, samobójstwem, a nieszczęśliwym wypadkiem przy użyciu broni palnej* w kontekstach: praw i obowiązków biegłego, procedury dopuszczenia dowodu z opinii biegłego, omówienia opinii biegłych oraz omówienia wybranych kategorii opinii biegłych i ich oceny.

Rozdział VI-ty pt.: *Założenia metodologiczne i prezentacja wyników badań empirycznych* – w którym przedstawiono: przedmiot i cel badań, problem i hipotezę badawczą, zmienne zależne i niezależne, obszar i organizację badań, prezentację wyników badań ilościowych i jakościowych.

Moja ocena ww. rozważań jest jednoznacznie pozytywna. Autor w konwencji „benedyktyńskiej” wręcz dokładności dokonał prezentacji treści zadeklarowanych w tytule pracy, dlatego też zarówno temat tego opracowania, jak i konstrukcję treści oraz sposób jej przedstawienia oceniam- bardzo wysoko.

III.

Ocena źródeł badawczych, konstrukcji metodycznej, formalnej i językowej dysertacji.

Praca doktorska Pana mgra Kamila Samiczaka składa się z 361 stron zawierających: VI rozdziałów, wykaz skrótów, wprowadzenie, podsumowanie, bardzo obszerny spis bibliograficzny obejmujący: 415 pozycji (w tym: monografie, podręczniki, artykuły i in.) głównie w języku polskim ale i angielskim i francuskim, 14 źródeł internetowych, 13 Zarządzeń oraz 17 wytycznych , decyzji i procedur -Komendanta Głównego Policji, 46 orzeczeń sądowych ,spis tabel, rycin oraz aneks zawierający wykaz sygnatur spraw ujętych w próbie badawczej.

Literatura wykorzystana w tej pracy jest zróżnicowana, aktualna- na pewno przemyślana i przestudiowana , co jest ważne! Autor bardzo logicznie z premedytacją porusza się po meandrach różnych zagadnień, odwołując się

sprawnie do dorobku karno-prawno-procesowego czy doktrynalno-kryminalistycznego. Na uwagę zasługują rzetelnie zaplanowane i przeprowadzone i transparentnie zaprezentowane badania empiryczne.

Doktorant odwołał się do 659 przypisów sporządzonych prawidłowo i konsekwentnie metodycznie uporządkowanych według przyjętej przez Autora konwencji „z drobnym potknięciem” niestanowiącym jednak naruszenia poprawności wskazań źródeł wiedzy z których Autor korzystał.

Wydaje mi się, że walory poznawcze tej (ale i każdej) pracy naukowej zależą od umiejętności wykorzystania źródeł wiedzy o wybranych przedmiocie badawczym. Praca badawcza, z reguły jest tak cenna poznawczo, jak cenne są jej źródła, które warunkują sposób kształtowania się poglądów piszącego.

Źródła na podstawie których powstała ta rozprawa są: obszerne, bardzo solidnie i rozsądnie wyselekcjonowane i opisane podobnie zresztą, jak jej metodycznie ułożona konstrukcja treści. Omawiana problematyka to interdyscyplinarna i złożona struktura, nie łatwa „w porządkowaniu”, zatem jej dedukcyjne poukładanie – od ogółu do szczegółu- to kolejny argument „in plus” tego opracowania (w czym dostrzegam „niewidzialną rękę” -

Promotora **Prof. T. Widły** i jego wieloletnie doświadczenie badawcze.

Język, którym została napisana rozprawa jest poprawny, a miejscami nawet „zbyt poprawny”- wręcz szkolnie podręcznikowy. Pracę tą czyta się trochę jak profesjonalne urzędowe pismo lub wyrok sądowy (być może to cecha zawodowej proweniencji jej Autora?) Na marginesie rzecz ujmując przydałoby się „tchnąć” nieco „fantazji językowej i życia” do tych profesjonalnie i urzędowo przygotowanych konstatacji – zachęcając w przyszłości potencjalnych czytelników do zgłębienia tej pracy.

Styl pisarski jest: czytelny, precyzyjny, pozbawiony niepotrzebnych, zawiłych i niezrozumiałych dla czytelnika (czasami dla samego Autora) „mętnych” rozważań i sztucznych spekulacji czy „ozdobników” semantycznych amfibolii - jak to często bywa(!) – „trzymający się dyskursu” na poziomie rozpraw na stopień naukowy doktora nauk społecznych w dziedzinie prawa.

Zatem zarówno wybór źródeł, konstrukcja, strona formalna, jak i język dysertacji zasługują na wysoką ocenę- pomimo wielu wykresów ,tabelok (szczególnie w części empirycznej)-pracę czyta się świetnie, zarówno „wprawionym” jak i „niezaprawionym w boju” kryminalistyki i prawa karnego adeptom, co uważam za bardzo cenną umiejętność, która „wróży dobrze przyszłość wydawniczą” tego opracowania.

IV.

Podsumowanie i Wnioski

Przedłożoną do oceny dysertację doktorską Pana mgra Kamila Samiczaka pt.: *Zabójstwo, samobójstwo, nieszczęśliwy wypadek, a użycie broni palnej- aspekty kryminalistyczne.*

- oceniam jednoznacznie pozytywnie, a tym samym stwierdzam, że rozprawa doktorska spełnia kryteria stawiane pracom naukowym na poziomie doktoratu wynikające z art. 13 par.1. ustawy : „O stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki” (Dz. U. Nr.65 poz. 593) z dnia 13 marca 2003 r. z późniejszymi zmianami, z przyjemnością rekomendując jej treść do dalszych etapów postępowania w przewodzie doktorskim.

Prof.zw. dr.hab. Maciej Szostak

